

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 78/09-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. mája 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti E., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. C., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/03 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/03 p o r u š i l základné právo spoločnosti E., a. s., B., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/03 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti E., a. s., B., p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré jej j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti E., a. s., B., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 412,11 € (slovom štyristodvanásť eur a jedenásť centov), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet jej advokáta JUDr. M. C., N., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 12. februára 2009 č. k. II. ÚS 78/09-8 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti E., a. s., B. (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/03 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že: «... S. B. doručilo dňa 04. 05. 2003 faxom a dňa 06. 05. 2003 do podateľne Okresného súdu Bratislava I žalobu, predmetom ktorej je určenie vlastníctva k „miestnosti správcu“ označenej na LV č. 5359 kat. úz. B. ako byt č. 0 v prospech vlastníkov jednotlivých bytov a nebytových priestorov podľa ich spoluvlastníckeho podielu k bytu alebo nebytovému priestoru v dome na L. ulici v B., kde sťažovateľ bol označený ako odporca.

Navrhovateľ ďalej návrhom predbežného opatrenia žiadal, aby súd zakázal odporcovi nakladať s nehnuteľnosťou evidovanou v katastri nehnuteľností pri Správe katastra B. ako byt č. 0 spolu s podielom 2160/443353 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu na L. ulici v B. a spoluvlastníckym podielom 2160/443353 k pozemku parcela č. 2280/1 o výmere 1528 m² ako zastavané plochy a parc. č. 2280/5 o výmere 513 m² ako záhrady v kat. úz. B. vedený na LV č. 5359 najmä ich scudziť prenajať, a zaťažiť

vecným bremenom alebo právom v prospech tretích osôb. Dňa 16. 06. 2004 Okresný súd Bratislava I v právnej veci (sp. zn. 31 Cb 133/03) návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 16. 06. 2004 navrhovateľ podal odvolanie, ku ktorému mal odporca možnosť v lehote 7 dní sa písomne vyjadriť. Dňa 15. 07. 2004 sa odporca vyjadril k odvolaniu a to tak že, navrhoval aby odvolací súd vecne správne potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Na základe tohto odvolania dňa 24. 08. 2004 Krajský súd napadnuté uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 16. 06. 2004, č. k. 31 Cb 133/03 zmenil tak, že odporcovi zakázal aby scudzil, daroval, a zaťažil vecným bremenom byt č. 0, spoluvlastnícky podiel 2160/443353-in na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu na L. ulici, parcela č. 2280/1 zastavaná plocha, parcela č. 2280/5 - záhrady vedených na LV č. 5359 kat. územia B. do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp zn. 31 Cb 133/03. Vo zvyšku návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 17. 03. 2005 Okresný súd v súlade s ustanovením § 372 k ods. 1 O. s. p. oznámil predpokladaný termín pojednávania na rok 2006. Od zaslania tohto oznámenia do dnešného dňa uplynuli 3 roky a 9 mesiacov a súd neurobil žiadne kroky, ktoré by smerovali k prejednaniu a rozhodnutiu vo veci. Toto oznámenie je aj posledný známy úkon zo strany súdu určený účastníkom konania. (...)

Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že:

„a) Ide o žalobu o určenie vlastníckeho práva, ktorá výrazne či už svojou podstatou alebo vydaným predbežným opatrením, zasahuje do právnej istoty sťažovateľa a neprimerane ho obmedzuje s nakladaním jeho vlastníctva. Ide o to, aby čo najskôr došlo k vyriešeniu tohto sporu, pretože vlastnícke právo je jedným zo základných ľudských práv a slobôd, zaručených v Ústave SR, preto prietahy v dĺžke viac ako tri roky nie sú namieste. Zložitosť prípadu v tomto štádiu konania nie je možné ani posudzovať, keďže nedošlo ani k prvému pojednaniu vo veci. Napriek tomu sme toho názoru, že uvedená právna vec nie je natolko komplikovaná aby odôvodňovala prietahy v konaní v spomenutej dĺžke.

b) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným prietahom. Jeho správanie v priebehu doterajšieho

konania treba posudzovať komplexne. Mnohé návrhy, žiadosti, podnety a sťažnosti sú súčasťou práva na obhajobu, motivovane v konečnom dôsledku snahou dosiahnuť priaznivé rozhodnutie. Výklad čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd neumožňuje zazlievať účastníkom konania, že v celom rozsahu využili prostriedky, ktoré im priznáva vnútroštátny právny poriadok. Sťažovateľ žiadnym úkonom neprispel k prietahom, alebo k spomaleniu postupu Okresného súdu.

c) Postup Okresného súdu v priebehu celého súdneho konania naznačuje existenciu zbytočných prietahov, čo potvrdila aj predsedníčka Okresného súdu JUDr. G. B. v odpovedi na sťažnosť na prietahy. Dodnes však neprišlo k náprave.

Od štátu sa vyžaduje, aby jeho orgány s právomocou a príslušnosťou o veci rozhodnúť postupovali s náležitou usilovnosťou a vec rýchlo vybavili (ECKLE CASE, s. 39), čo bolo v prípade sťažovateľa porušené.

V tomto prípade konajúci súd teda Okresný súd Bratislava I ako súd prvého stupňa v spore trvajúcim od 04. 05. 2003, kedy bola podaná žaloba, (predmetom ktorej bolo určenie vlastníctva k miestnosti správcu označenej na LV č. 5359 ako byt č. 0 v prospech vlastníkov jednotlivých bytov a nebytových priestorov podľa ich spoluvlastníckeho podielu k bytu alebo nebytovému priestoru v dome na L. ulici v Bratislave); na Okresnom súde do dnešného dňa, nepostupoval tak, aby ochrana sťažovateľovho práva na súdnu ochranu bola zabezpečená v primeranej lehote. Prietahy v konaní vykazujú najmä skutočnosť, že Okresný súd od zaslania oznámenia zo dňa 17. 03. 2005 o predpokladanom termíne pojednávania, neurobil už 3 roky a 9 mesiacov žiadny úkon, ktorý by smeroval k prejednaniu a rozhodnutiu vo veci. (...)

Pri uplatnení ochrany základného práva sťažovateľ využil všetky právne prostriedky, ktoré mu právne predpisy na jeho ochranu poskytujú. Sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predsedovi príslušnému súdu. Tým sťažovateľ splnil podmienku ustanovenú v § 53 ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. (...)

Od ústavného súdu sťažovateľ požaduje primerané finančné zadosťučinenie v sume 500.000 Sk. Takto uplatnenú sumu primeraného zadosťučinenia odôvodňuje tým, že právna

neistota, v ktorej sa sťažovateľ dlhodobo nachádza spôsobuje značnú materiálnu ujmu v ušľých ziskoch. Treba zdôrazniť, že do dnešnej doby nemá faktický prístup do spornej nehnuteľnosti a rozhodnutie súdu o predbežnom opatrení po neprimerane dlhú dobu posilnilo právne postavenie navrhovateľa, ktorý odmieta túto nehnuteľnosť sprístupniť a ďalej ju pravdepodobne využíva na vlastné sťažovateľovi neznáme účely.

Nesporne od 24. 08. 2004 t. j, viac ako 4 roky sťažovateľ nemôže nakladať so svojim vlastníctvom, čo pri súčasnej cene nehnuteľností v kat. úz. B. je nezanedbateľným zásahom do jeho základných práv. V tomto smere je vhodné primerane zohľadniť aj skutočnosť, že ceny nehnuteľností v B. stratili za posledných 6 mesiacov na hodnote aj 500.000,- Sk. Je na mieste prihliadnuť aj na nájomné, ktoré mohol sťažovateľ požadovať v tak lukratívnej polohe ako je B., čo za štyri roky tvorí nie nezanedbateľnú sumu. Treba tiež zdôrazniť, že aj keď sťažovateľ nemá prístup do bytovky a teda ani k vlastnému bytu, naďalej hradí všetky náklady spojené s jeho vlastníctvom (energie, spoločné osvetlenie a pod.). Zadosťučinenie vo výške 500.000,- Sk preto považujeme v tomto smere za primerané.“

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa E., a. s., upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR bolo postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 31 Cb 133/03 porušené

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/03 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie meritórne rozhodnutá.

3. Sťažovateľovi E., a. s., priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 500.000 Sk, (slovom: tristotisíc slovenských korún) a náhradu trov konania ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť sťažovateľovi a to do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. (...)“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou JUDr. G. B., listom z 11. marca 2009 sp. zn. Spr. 3176/09 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 24. marca 2009.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) netrvám na ústnom prejednaní doručenej ústavnej sťažnosti. Súhlasím s tým, aby podľa ust. § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

(...) S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že v období od 27. 07. 2004 do 21. 09. 2004 sa predmetný spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave z dôvodu odvolania. (...)

Predmetné konanie poznačené je prietahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prietah, ktorý bol spôsobený predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj nedostatočným personálnym obsadením sudcov na obchodnom úseku tunajšieho súdu. Vzhľadom na vysoký nápad v oddelení 31Cb a pretrvávajúci veľký počet nevybavených vecí v oddelení 31Cb sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi sudkyne a vyšších súdnych úradníkov predĺžili.

Zároveň si Vám dovoľujem oznámiť, že som pristúpila k sledovaniu vecí a požiadala som zákonného sudcu o konanie vo veci tak, aby k ďalším prietahom v konaní nedochádzalo. Nakoľko zaťaženosť súdneho oddelenia, resp. jednotlivých obchodných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietahmi avšak objektívneho charakteru. Ide o spor, ktorým sa účastník domáha určenia vlastníctva.

V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní a tento bol čiastočne spôsobený aj navrhovateľom. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške. (...)“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu predsedníčky okresného súdu uviedol, že:

„(...) Ústavný súd vo svojich nespočetných nálezoach konštatoval (napr. IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, II. ÚS 27/05), že prietahy v konaní treba posudzovať z troch objektívnych hľadísk: 1. faktická zložitosť veci, 2. správanie sa účastníka, 3. postup samotného súdu

Ad 1

Žaloby o určenie vlastníctva nehnuteľnosti sa môžu javiť ako komplikované. Je pritom však nutné, aby súd vo veci konal, inak nemá možnosť zistiť faktickú zložitosť veci. Prvé pojednávanie Okresný súd v Bratislave vytýčil až po podaní sťažnosti pre prietahy v konaní, pričom na tomto pojednávaní neboli vykonané a navrhnuté žiadne dôkazy a možno ľahko nadobudnúť dojem, že predmetné pojednávanie bolo vytýčené za účelom formálneho a nie faktického zamedzenia prietahom.

Ad 2

Sme toho názoru, že sťažovateľ ako odporca nijakým spôsobom nespôsobil prietahy v konaní. Zo spisu vyplýva, že sťažovateľ primerane reagoval na všetky písomnosti súdu a aj sa prostredníctvom svojho obhajcu zúčastnil na formálnom pojednávaní.

Ad 3

Žaloba bola podaná na súd 04. 05. 2003, čo znamená, že tento rok v máji uplynie šesť rokov od začatia konania vo veci. Počas tohto obdobia súd nebol schopný odstrániť vady podania, čoho dôkazom je aj vyjadrenie predsedkyne Okresného súdu Bratislava I. (...)

Zjavné vady konania, ktoré spočívali v nevykonateľnom petite a v skutočnosti, že navrhovateľ nemôže ako spoločenstvo vlastníkov bytov nadobúdať do vlastníctva nehnuteľnosti, boli odstraňované celých 5 rokov. Napr. petit bol menený 26. 10. 2006 a 27. 10. 2006. Súdny poplatok bol doplatený až dva a pol roka po podaní žaloby dňa 22. 10. 2006. Okruh účastníkov bol upresňovaný 21. 12. 2006, 28. 12. 2006, 08. 02. 2007 a 08. 12. 2008. Plné moci boli dodané až v januári 2009 teda vyše päť rokov po začatí konania.

Z vyššie uvedeného je zjavné, že podanie trpelo vážnymi vadami a tieto mali byť v určenej lehote odstránené inak by konanie súd mohol zastaviť. To že súd nevyužil zákonné možnosti uvedené v OSP a spôsobil prietahy, nemožno dávať za vinu žiadnemu účastníkovi

konania. Súd bol oprávnený konania zastaviť a nie v ňom pokračovať skoro šesť rokov aj keď chýbala aktívna legitimácia navrhovateľa.

V neposlednom rade treba upriamiť pozornosť aj na prípis, ktorým súd 17. 03. 2005 oznámil účastníkom konania, že predpokladaný termín bude až v roku 2006, pričom v skutočnosti sa pojednávanie konalo až v roku 2009. Minimálne od 17. 03. 2005 do 10. 10. 2006 (rok a sedem mesiacov) okresný súd vo veci nevykonal žiaden úkon.

Podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sa vo veci už konali dve pojednávania, čo je síce pravda, ale vec sa vôbec ďalej nepohla. Dňa 08. 12. 2008 bol súdu navrhovateľom doručený návrh na vstúpenie ďalších účastníkov konania. Napriek tomu sa dňa 12. 01. 2009 konalo vo veci pojednávanie s pôvodnými účastníkmi, pričom ani na tomto pojednávaní súd o pristúpení účastníkov nerozhodol (viď zápisnica).

O pristúpení účastníkov bolo rozhodnuté podľa tvrdení súdu dňa 14. 01. 2009 a pojednávanie bolo vytýčené na deň 09. 03. 2009. Treba však zdôrazniť, že predmetné uznesenie o úplnej zmene účastníkov spolu s uznesením o povolení v podstate úplnej zmeny petitu bolo právnemu zástupcovi sťažovateľa doručené dňa 06. 03. 2009 čo bol piatok, pričom pojednávanie bolo vytýčené na pondelok. Keďže bez ďalších konzultácií s klientom a vzhľadom na úmysel sa proti uzneseniam odvolať, nebolo účelné aby sa pojednávanie dňa 09. 03. 2009 konalo, odporca sa ospravedlnil.

Nemožno preto konštatovať, že činnosťou súdu v súčasnosti nedochádza k prietahom, keďže dôležité uznesenia o zmene skoro celého pôvodného návrhu, súd doručí dva mesiace po vydaní jedného z nich a to v posledný pracovný deň pred plánovaným pojednávaním.

Na záver treba vzhľadom na požadovanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia zdôrazniť, že sťažovateľ má skoro vyše štyri roky obmedzený výkon vlastníckeho práva. Okrem toho poklesom cien nehnuteľností dochádza k reálnemu znehodnoteniu zablokovaného majetku, čo treba tiež zohľadniť. Prietahy spôsobené Okresným súdom Bratislava I do veľkej miery zasahujú okrem iného aj do vlastníckeho práva podľa čl. 20 Ústavy SR a to tým, že po neprimerane dlhú dobu síce na základe zákona ale bez primeraného finančného odškodnenia znemožňujú plnohodnotný výkon vlastníckeho práva.

Ústavný súd Slovenskej republiky ako ústavou konštituovaný orgán ochrany základných demokratických hodnôt môže svojimi rozhodnutiami významne ovplyvniť právnu prax a rozhodovanie súdov. Priznanie primeraného finančného zadostučinenia pôsobí nielen ako náhrada nemajetkovej ujmy sťažovateľa ale aj ako prostriedok prevencie pre rozhodovanie všeobecných súdov v Slovenskej republike. Jeho výška by preto mala odrážať v súčasnosti zvýšený spoločenský záujem na rýchlom a spravodlivom súdnom konaní, najmä ak počas takéhoto súdneho konania dochádza k obmedzovaniu iných základných práv a slobôd. Vzhľadom na to trváme v plnom rozsahu na podanej sťažnosti.

V prípade, ak Ústavný súd vydá nález v prospech sťažovateľa, žiadame aby mu tiež priznal (...) trovy za dva úkony právnej služby (§ 11 ods. 2 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z.). (...) Zároveň (...) oznamujeme, že sťažovateľ netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 31 Cb 133/03:

Dňa 5. mája 2003 podalo S. B. (ďalej len „navrhovateľ v 1. rade“) a JUDr. P. K. (ďalej len „navrhovateľ v 2. rade“, spoločne aj „navrhovatelia“) na Okresnom súde Bratislava I žalobný návrh proti sťažovateľke na určenie vlastníctva.

Dňa 21. mája 2004 navrhovatelia podali návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 24. mája 2004 súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 27. mája 2004 navrhovatelia zaplatili súdny poplatok.

Dňa 16. júna 2004 súd uznesením č. k. 31 Cb 133/03-72 zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 1. júla 2004 navrhovateľ v 1. rade podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 31 Cb 133/03-72.

Dňa 6. júla 2004 súd vyzval sťažovateľku, aby sa vyjadrila k uvedenému odvolaniu.

Dňa 19. júla 2004 sa sťažovateľka písomne vyjadrila k odvolaniu.

Dňa 28. júla 2004 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o podanom odvolaní.

Dňa 24. augusta 2004 krajský súd uznesením č. k. 11 Cob 174/04-86 zakázal sťažovateľke, aby scudzila, darovala a zaťažila vecným bremenom sporné nehnuteľnosti.

Dňa 21. septembra 2004 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 29. októbra 2004 súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 15. novembra 2004 navrhovatelia zaplatili súdny poplatok.

Dňa 15. decembra 2004 súd vyzval sťažovateľku, aby sa písomne vyjadrila k predmetnej veci.

Dňa 2. februára 2005 sa sťažovateľka písomne vyjadrila k žalobnému návrhu.

Dňa 28. februára 2005 súd vyzval navrhovateľov, aby zaujali písomné stanovisko k vyjadreniu sťažovateľky.

Dňa 21. marca 2005 súd oznámil účastníkom konania, že predpokladaný termín pojednávania bude v roku 2006.

Dňa 10. októbra 2006 súd vyzval navrhovateľov, aby upresnili okruh navrhovateľov a aby doplatili súdny poplatok. Okresný súd ďalej uznesením č. k. 31 Cb 133/03-105 vyzval navrhovateľov na odstránenie nedostatkov žalobného návrhu z 5. mája 2003.

Dňa 27. októbra 2006 navrhovatelia upresnili petit svojho návrhu a doplatili súdny poplatok.

Dňa 10. novembra 2006 súd vyzval navrhovateľov, aby upresnili okruh navrhovateľov.

Dňa 28. decembra 2006 navrhovateľ v 1. rade upresnil okruh navrhovateľov.

Dňa 8. februára 2007 navrhovateľ v 2. rade podal návrh na pristúpenie účastníkov na strane navrhovateľa.

Dňa 30. mája 2007 právny zástupca navrhovateľa v 2. rade doručil súdu súhlas jednotlivých vlastníkov o ich pristúpení do konania.

Dňa 29. októbra 2008 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa v 2. rade, aby doplnil svoje podanie z 30. mája 2007 a predložil splnomocnenia pre ďalších svojich mandantov.

Dňa 18. novembra 2008 právny zástupca navrhovateľa v 2. rade požiadal súd o predĺženie termínu na doplnenia podania.

Dňa 8. decembra 2008 právny zástupca navrhovateľa v 2. rade doplnil podanie z 30. mája 2007.

Dňa 10. decembra 2008 súd nariadil termín pojednávania na 12. január 2009.

Dňa 12. januára 2009 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 9. marec 2009.

Dňa 14. januára 2009 súd uznesením č. k. 31 Cb 133/03-169 pripustil, aby do konania na strane navrhovateľa vstúpilo ďalších 70 účastníkov a na strane odporcu ďalší dvaja účastníci.

Dňa 2. marca 2009 súd uznesením č. k. 31 Cb 133/03-172 pripustil zmenu návrhu na začatie konania.

Dňa 6. marca 2009 sťažovateľka ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 9. marec 2009.

Dňa 9. marca 2009 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Cb 133/03 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej zložitosti veci. Ústavný súd však nepopiera, že rozhodovanie „o určenie vlastníctva“ v okolnostiach danej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci najmä t. č. s už veľkým počtom účastníkov konania, avšak doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľka neprispela svojím správaním k priet'ahom v konaní, aktívne sa dožadovala pokračovania v konaní, žiadala o nariadenie termínu pojednávania a taktiež podala sťažnosť na priet'ahy v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že dosiaľ už 6-ročné trvanie preskúvaného konania (od podania návrhu 5. mája 2003) bez meritórneho rozhodnutia je už samo osebe neprimerané. Ústavný súd pritom konštatuje, že okresný súd bol v určitých obdobiach v posudzovanej veci opakovane bez akýchkoľvek zákonných alebo iných ospravedlniteľných dôvodov nečinný, konkrétne od 28. februára 2005 do 10. októbra 2006 (devätnásť mesiacov) a od 30. mája 2007 do 29. októbra 2008 (sedemnášť mesiacov), a jeho postup ani inak nevykazoval vždy znaky plynulého a efektívneho konania. Treba prisvedčiť sťažovateľke, že sa nemôže stať, aby boli zjavné nedostatky návrhu „*odstraňované celých 5 rokov*“. Uvedená nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne troch rokov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako odporkyňa v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu, pritom ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Obranu okresného súdu, podľa ktorého priet'ahy „*možno považovať v danej veci za objektívny priet'ah, ktorý bol spôsobený predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj nedostatočným personálnym obsadením sudcov na obchodnom úseku tunajšieho súdu*“, nemožno akceptovať. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo

bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu vo vzťahu k napadnutému konaniu nevyplýva prijatie účinných opatrení.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk, teda 16 596,96 €. „Takto uplatnenú sumu primeraného zadosťučinenia odôvodňuje tým, že právna neistota, v ktorej sa sťažovateľ dlhodobo nachádza spôsobuje značnú materiálnu ujmu v ušlých ziskoch. Treba zdôrazniť, že do dnešnej doby nemá faktický prístup do spornej nehnuteľnosti a rozhodnutie súdu o predbežnom opatrení po neprimerane dlhú dobu posilnilo právne postavenie navrhovateľa, ktorý odmieta túto

nehnutelnosť sprístupniť a ďalej ju pravdepodobne využíva na vlastné sťažovateľovi neznáme účely.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä vzhľadom na celkovo dlhodobú nečinnosť okresného súdu, ako aj s prihliadnutím na význam výsledku konania pre sťažovateľku považuje za primerané vo výške 2 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 5. decembra 2008 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 24. marca 2009). Za dva úkony vykonané v roku 2008 patrí odmena v sume dvakrát po 105,42 € a režijný paušál dvakrát po 6,31 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2009 prislúcha odmena v sume 115,90 € spolu s režijným paušálom 6,95 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov

za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 346,31 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 65,80 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 412,11 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2009